

København, 7. December 2011

Høringssvar fra Uafhængige Scenekunstnerne vedrørende Kunststøtteudvalgets Rapport om det Statslige Kunststøttesystem.

US ser positivt på Kulturministeriets initiativ til "at se samlet på det statslige støttesystem til kunstnerne".

Vi mener dog at den efterfølgende begrænsning til at have "fokus på den del af kunststøtten, der fordeles af Statens Kunstråd og Statens Kunstfond" er i direkte modstrid med denne målsætning. Ønsker man en redegørelse som kan skabe den ønskede legitimitet, må man kigge på hele billedet af den samlede kunststøtte, og ikke begrænse arbejdet til en justering af strukturen for tildelingen af kun 20% af støttemidlerne. Dette vil da blot være endnu en lappeløsning i det nuværende system.

Ud fra ønsket om at sikre befolkningens, politikernes og kunstneres fortsatte opbakning, mener vi at grundlaget for et sådant arbejde må være en åben kunstfaglig debat om kunstens rolle i samfundet. Udvalget peger på historiske overvejelser om kunststøtteordningen, men åbner ikke for en aktuell diskussion om målsætningen for samfundets investering i dansk kunst. Vi mener at en sådan debat må være grundlaget for at skabe fremadrettede visioner og strukturer for investeringen i dansk kulturliv.

Kvalitet og udvikling

US finder det problematisk at udvalget har valgt at afgrænse sig fra at gå ind i overvejelser om den konkrete fordeling mellem de tre støtteformer: støtte efter armlængde; støtte til institutioner efter politisk beslutning og støtte efter objektive kriterier.

Som rapporten pointerer udgør statens driftsstøtte til kunstinstitutioner over 2/3 af den samlede statslige kunststøtte. Denne fordeling er i stor udstrækning historisk baseret og forankret i ideen om at institutionerne er garantien for kunstens kvalitet. Der skabes naturligvis kunst af høj kvalitet både inden og uden for institutionerne, såvel som de nye ideer der kommer til at forme fremtidens kunst ikke lader sig stedbestemme på forhånd. Men det er vigtigt at have øje for de frie aktører der arbejder inden for kunstområdet, herunder scenekunsten. Her udgør det frie og ikke institutionelle scenekunst miljø en vigtig faktor, eftersom deres spidskompetencer netop er nytænkning og risikovillighed. Vi mener derfor det er uundgåeligt at tale om fordelingen af de statslige midler til kunst og gøre op med historisk baserede valg og i stedet vælge ud fra nutidige og fremsynede kvalitetskriterier.

Kunststøtteudvalgets Rapport nævner det problematiske i at de politisk besluttede bevillinger opretholdes stort set uændret fra år til år og at der i bevillingsfastsættelsen ikke er en kunstnerisk kvalitetsvurdering på samme måde som i tildeling via armlængdeprincippet.

US er enige med rapportens oplæg om evt. at inddrage "armlængde-organerne" i en kvalitetsvurdering af de statsstøttede institutioner for at sikre mangfoldighed og kunstnerisk kvalitet. Det skal dog påpeges, at det naturligvis må sikres, at der er kapacitet i udvalgene til rent praktisk at kunne varetage denne opgave.

Institut, effektivitet og gennemsigtighed

US bakker op om rapportens opfordring til transparens i beslutningsprocesser og i fordelingen af midler. Det er en altafgørende faktor for at bevare tilliden til kunststøttesystemet både i kunstmiljøet og i offentligheden.

Med hensyn til det foreslåede institut er vi bekymrede for, at den øgede centralisering netop vil befordre en uheldig magtkoncentration. En sådan magtkoncentration vil være ekstra følsom for personlige projekter og nepotisme.

Det reducerede antal af kunstfaglige personer, på trods af forøgede ansvars områder, virker ikke realistisk. Vi mener det vil medføre at embedsværket bliver tillagt uhensigtsmæssigt meget ansvar. Den tilsigtede gennemsigtighed og ønske om effektivitet ved at have færre personer "om bordet", kan hurtigt tabes hvis de kunstfaglige udvalg ikke har tilstrækkelige resurser og derfor må tillægge administrative processer med udvælgelse og anbefalinger fra ad hoc rådgivere, for stor vægt.

Vi mener, at det er vigtigt at have en struktur som ikke lægger så stort et ansvar uden for de kunstfaglige udvalg.

US mener ikke at få udvalg tilsikrer effektivitet. Vi mener, på linje med et mindretallet i udvalget, at det væsentlige består i at etablere en præcis udvalgsstruktur med klart afgrænsede opgaver. Hvis Kunststøttesystemet skal kunne understøtte kunstnerisk mangfoldighed, mener vi dette sikres bedst ved at have "flere indgang" til kunststøtten.

Nødvendig nytænkning.

Der bliver gentagne gange i rapporten nævnt vigtigheden af at kunne opfange de nye tendenser og tværkunstneriske projekter i kunstmiljøet. Dette bifalder US. Dog vil vi gerne her specificere at disse strømninger netop opstår i uforudsigelige tværfaglige konstellationer. Hvis man virkelig vil sikre, at man ikke udelukker disse nytænkende kunstnere og projekter, bør dette tænkes ind i organisationsstrukturen. Vi mener derfor at der bør oprettes et rådgivende udvalg for tværfaglige initiativer, som kan facilitere samarbejdet mellem fagudvalgene.

Dette tværfaglige udvalg skal sikre "en kompetent dækning af de genrer, der ligger på grænsefladen mellem kunstarterne", så risikovillige og nytænkende tværfaglige kunstprojekter kan realiseres og være med til at sikre en kvalitativ udvikling på tværs af kunstarterne.

Kontakten til kunstmiljøet

Et andet væsentligt problem ved det foreslåede Kunstinstitut er uklarheden i processen for ansættelsen af bestyrelsen.

Processen for denne udvælgelse vil være en grundlæggende faktor for tilliden til instituttet. Vi finder det uklart hvordan processen kan sikre en diversitet i udvalget samt en gennemsigtighed i forhold til personlige bevæggrunde i bestyrelsesarbejdet.

Udvalget ønsker større uafhængighed fra kunstlivets interesseorganisationer.

Det er vi uforstående overfor. Faggrupperne for scenekunsten er demokratisk opbyggede foreninger og derfor en vigtig kontakthoved for det aktive kunstmiljø. De fungerer som kunstnernes talerør i de politiske processer, og vi mener derfor at de er vigtige instanser at

inddrage i kunststøttesystemet. Repræsentantskaberne er det eneste forum for mødet mellem kunstnerne og politikerne, og vi finder det derfor uhensigtsmæssigt at nedlægge repræsentantskaberne. Vi mener ikke det er ønskværdigt på denne måde at afskære det aktive miljø fra at komme til orde og erstatte det med repræsentanter fra Dansk Kunstråd, rektorer for de kunstneriske uddannelser, danske universiteter og andre kunstsagkyndige.

Aktive og dygtige repræsentanter fra alle kunstens felter er i vores optik et vigtigt led i at bevare støttesystemets samhörighed med det faktiske kunstneriske landskab og repræsentanter herfra er bestemt kunstsagkyndige.

US mener at hvis Kunstfonden og Kunstrådet sammenlægges vil det kræve en langt større berøringsflade med det aktive miljø end repræsentantskabet vil kunne udgøre. F.eks kunne der etableres sparringpartnere i form af uafhængige råd af aktive og dygtige repræsentanter fra alle kunstens felter.

Som led i en ægte demokratiseringsproces bør kulturstøtteformidlingen samle de forskellige kunstområder til høring, f.eks. hvert andet år. Her kan visioner og fokusområder fremlægges, begrundelser for særlige initiativer diskuteres, og områdets aktører indbydes til at komme med oplæg: En kontinuerlig dialog om kunsten.

Om livsvarige ydelser

En række forslag i Kunststøtteudvalgets Rapport om det Statslige Kunststøttesystem i forbindelse med de livsvarige ydelser er absolut ønskværdige. US ser positivt på at forhøje loftet for livsvarige ydelser og samtidig fjerne minimumssatsen.

I forhold til fordelingen af livsvarige ydelser kunstarterne imellem, tilslutter vi os udvalgets mindretal ift at en undersøgelse af de økonomiske forhold for kunstnerne er påkrævet, forud for en lovmæssig fastsættelse af fordelingen.

Uafhængige Scenekunstnere ser frem til en fortsat dialog om kulturstøttesystemet med fokus på både indhold og form af den fremtidige investering i Dansk kunst.

På vegne af Foreningen for Uafhængige Scenekunstnere,

Tea Rønne,
Sille Dons Heltoft
og Tina Tarpgaard

Uafhængige Scenekunstnere (US) er en interesseorganisation og et kulturpolitisk talerør, hvis pt. 100 medlemmer er professionelle freelance-scenekunstnere, der arbejder med risikovillig og banebrydende scenekunst. Foreningen er stiftet i 2005.

Vi arbejder for synliggørelse af det frie felt og forbedring af produktionsbetingelserne.

US er medlem af ITI og det frie scenekunsthøjs danske repræsentant i et nordisk netværkssamarbejde mellem Teatercentrum Sverige, Sjálfstæðu leikhúsin (Association of Independent Theatres in Iceland), Finske Teatercentrum, Produforum Helsinki, og Danse- & Teatersentrum Norge. www.scenekunstnere.dk